

Danskere vil have sund og billig mad

Fisk, frugt, forårslog og andre sunde fødevarer skal være billigere. Det mener et overvældende flertal af den danske befolkning ifølge en meningsmåling, som

analyseinstituttet Zapera har foretaget for metroXpress.

88 procent mener, at momsen på sunde fødevarer bør sættes ned. Kun fire

procent er imod. Dermed støtter befolkningen anbefalingen fra blandt andre Motions- og Ernæringsrådet, der længe har foreslået forskellige momssatser. Og så det nedlagte Institut for Miljøvurdering har konkluderet, at det vil gavne folkesundheden. Det samme har Det

Biovidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet.

Den danske detailhandel ønsker også en lavere moms.

– Når danskerne siger, at de godt vil have momsen ned på sunde fødevarer, er det, fordi de mener det. Og jeg er sikker

NATUR

Forårsdag med blå anemoner



Allerede i begyndelsen af marts blomstrer de blå anemoner.

Af Søren P. Sillehoved

Der vokser blå anemoner mange steder på Bornholm. Men særlig mange vokser der i kystskoven ved Ypnasted. I det tidlige forår ses på dette sted et overdådigt flor af de smukke blå anemoner.

De vokser her og der og alle vegne, også tæt op til stien langs kysten. Synet af så mange anemoner er selvfølgelig vidunderligt, men samtidig regnes denne sti for en af Bornholms smukkeste.

Men her tænker jeg på hele strækningen mellem Bølsbavn, Randkløve-skåret og Saltuna.

Eller omvendt.

For her kan der ikke kun opleves en udsædvanlig smuk natur med næsten ægte naturskov.

Der er også en bedårende klippekyst med skærgård, vilde klippepartier og små »hemmelige« steder, som ingen andre kender. Området ligger måske en smule uden for de almindelige turiststeder.

Til gengæld har stedbarnet en helt ubeskrivelig stemning.

Den uberørte naturskov ligner en jungle med tætte lianer af kaprifolier. Klipperne langs kysten er klædt med lav i smukke farvetoner, og når solen skinner på vindstille dage lyser vandet med et lyseblåt skær.

Andre steder er havet blåt som vandet i Middelhavet, men belysningen skifter. Engang er denne sti blevet kaldt for »Cobra-stien«. Men navnet skyldes en artikel i Politiken, hvor forfatteren, en turist, havde skrevet om den »tropiske urskov« og set en ældre mand gå med en hugorm på en kæp.

Under alle omstændigheder er naturen mageløs. Særlig i det tidlige forår med tusindvis af blå anemoner og andre tidlige forårsblomster. Lidt senere er der også mange smukke orkideer.

Og om sommeren er her helt vidunderligt. Turen begynder fra havnen i Bølsbavn. Det lille fiskerleje ligger mellem Gudhjem og Svaneke.

I alt er strækningen på fem km. Vandreturen tager typisk omkring to timer, men man skal også retur.

Det kan gøres med bussen fra endepunktet i Saltuna. Eller endnu bedre, gå tilbage samme vej.

Bølsbavn er rendyrket idyl

De smukke gamle huse med bindingsværk ligger idyllisk omkring den lille havn. Nord og syd for det tidligere fiskeleje ligger nogle små, beskyttede strandene. Om sommeren vokser der mange interessante planter i dette område, blandt andet den gule kantbælg og lyserøde melet kodriver.

Den kødædende vibefedt, og orkideerne maj gøgeurt og sump-hullæbe er også almindelige her.

Fra den lille parkeringsplads går turen mod nord. Det første stykke af stien langs kysten går på grund af private ejerforhold langs landevejen, men kort efter kommer den igen ud klipperne ved kysten. Og her møder vi for første gang på turen den typiske bornholmske blandingsskov.

De passerer en bro over en lille bæk, og kommer kort efter til Ypnasted. For mange år siden var her et mindre fiskerleje, nu er det en idyl med en mindre gård og nogle små huse med bindingsværk og stråtag. Den asfalterede vej bruges af ejerne, og ender ved en lille privat parkeringsplads.

Og så fortsætter stien mod nord langs kysten.

Klipper og farlige strandinger

Ved en lille ejendom ses til venstre en lodret klippevæg. Den bærer også navnet »Prædikestolen«.

Og bag det rejser »Årbjerget« sig med en højde på 46 meter. Herfra er der en smuk udsigt over kysten, den smukke klippekyst.

Men De fortsætter blot ad stien.

Det er den gamle redningssti. Under det samme navn følger den også i dag de fleste af øens kyster. Men i gamle dage blev stien brugt af strandvagterne. Når det var dårligt vejr, gik vagterne deres faste ruter langs kysten. Om natten med lys og lygter, for at advare skibene om øens farlige klipper og undersøiske skær.

Trods det, skete der alligevel mange ulykkelige strandinger. I en orkan med sne-storm strandede en norsk damper en nat den 15. januar 1929. Skibet brækkede midt over og forliste. Men den 26 mands store besætning blev reddet af bjergningsmandskabet. En bedrift der skal ses i lyset af den isende kulde og kraftige blæst.

Heldigvis gav det også penge. For vagterne modtog løn, og fra vraket flød mange gode ting til kysten. Af og til var et godt vrak ikke at foragte – sagde folk.

I dag er den bornholmske rednings sti mest brugt af ivrige naturskere. Og som en sådan fortsætter De turen mod nord. En

lille vej fører til højre ned mod et lille sommerhus. De har åbne marker til venstre.

Og endelig. Nu er De igen kommet til den egentlig kystskov. Skove der er så typiske for Bornholm.

Her er selvfølgelig flest aske og elmetræer. De sidste er ligesom andre steder angreb af elmesyge.

Men der er også avnbøg, fuglekirsebær, løn, vild æble, eg og bornholmsk røn. Og så ligner det ikke bare en urskov, det ser også sådan ud. For i modsætning til mange ensformige danske skove, så er her en kraftig underbevoksning under de høje stammer. En naturlig skov med slåen, tjørn, vilde roser, kaprifolier og tætte bevoksninger af vilde hindbær og brombær.

Anemoner og andre blomster

Kystskoven har i marts og april en udsædvanlig rigdom af blå anemoner. Ingen andre steder på Bornholm ses et antal som her. Lidt senere kommer de hvide og gule anemoner.

Også den smukke blegblå anemone kan findes enkelte steder. Den sidste vokser i Danmark kun på Bornholm.

Vegetationen veksler med selvfølgelig årstiden. Ramslog findes på fugtige steder om foråret.

Samtidig er skovbunden et mylder af lærkesporer, flere arter kodriver og grønne bingelurt.

For orkideernes vedkommende starter festen med tyndakset gøgeurt i maj. Og der er tusindvis.

Men ægbladet fligblæbe ses også enkelte steder.

Om sommeren træffes skovstorkenæb også almindeligt. Langs stien på mere udtørrede steder ligeledes stor konval, prikbladet perikon og de flotte gule regnfan.

For botanikere er stedet et must.

Lidt efter lidt viser klipperne sig på turen. Terrænet stiger, og dermed er der smukke kik til havet.

Nogle steder fører små stier ned til klippekysten med flotte udsyn over skærgården. Her er også mindre strandene med små vandhuller og en spændende flora. De små vandhuller med skiftevis ferskvand og saltvand har en meget spændende fauna.

Internationalt kaldes de for »rock-pools«.

Haralds Havn

Nu kommer De til et smukt hus. Her boede engang fiskeren Harald, som også anlagde den lille havn i klipperne nedenfor huset. For at se den lille havn skal De fortsætte ad stien, og kort fører en lille sti til højre ned til et smukt udsigtspunkt med en lille bæk.

Havnen er anlagt i en naturlig rende mellem skærene. Når det var stormvejr, kunne båden hejses på land med en kran. Harald kaldte sin havn for »Snug Harbour«, navnet skal ses med en dyster baggrund af 2. verdenskrig.

Ligesom i dag ligger stedet uden for »lov og ret«. Under krigen benyttede den bornholmske modstandsbevægelse havnen, og